

Setkání tlumočnicků 10.10.2015

Tlumočení pro osoby blízké, zápis z diskuse

Názory, přístupy, zkušenosti, situace jsou velmi variabilní.

NIKDO NEŘÍKÁ, že se někde v terénu něco děje špatně. Sdílíme informace o tom, že se dostáváme do různých situací, které řešíme různými způsoby. Máme z toho bramboračku ☺. Jde nám o to, aby situace byla více transparentní. Není možné rozhodnout (námi ani odborníky shora), co je dobře či špatně. Vždy se chováme dle našeho dobrého vědomí a svědomí a vždy se snažíme fungovat jako profesionální tlumočníci .-) Pro tuto profesi hledáme pevnou stabilitu.

Proplácení - někomu vadí nechat si tlumočení proplatit, někdo si nechává proplatit jen určité situace, někdo tlumočí vždy bez proplácení. Záleží na tlumočnickovi, nastaví si pravidla dle situace, klienta, pocitu. Záleží jen na tom, jak si to tlumočník obhájí. Není špatně, zda si to tlumočník nechá proplatit, nebo ne. Je potřeba se v té dané situaci cítit dobře.

- Např. jsou kraje, ve kterých nejsou tlumočníci, na které by bylo možné odkázat, pak tlumočník tlumočí pro své osoby blízké z nutnosti a nechává si to také proplatit.
- Záleží na dostupnosti financí a na tlumočnickových hranicích
- Nechat si proplatit, nenechat si proplatit – záleží na okolnostech. Návrh řešení – snažit se situaci vyřešit jinak, odkázat na jiného tlumočníka, zdůvodnit.
- Tlumočník tlumočí pro své známé, rodiny blízké – bez toho by neměl práci, cizí neslyší si ho neobjedná. Ta osoba blízká na něm pozná, kdy tlumočí profesionálně a kdy ne. Finance od úřadu či organizací by tak i tak šly pryč, když se tlumočení proplatí cizímu tlumočnickovi nebo osobě blízké.
- Př. Syn jde tlumočit pouze jako syn, dovolí si tlumočení ukončit, odejít. Jde-li tlumočit jako objednaný tlumočník, drží se své role a neodejde.

Zákon o soc. službách – příspěvek na péči jako registrovaná soc. služba může využít asistent?

Pečovatelská služba je registrovaná služba a tam jde o střet zájmů, pokud by ji vykonávala osoba blízká, jiná forma je „asistent“ – jde o neregistrovanou službu a tam může to vykonávat osoba blízká. Tlumočnická služba je však pouze registrovaná služba, tam role „asidenta“ není.

Řešíme tuto problematiku obecně – je to hodně variabilní a těžko tak dosáhneme nějakých závěrů. Potřebujeme řešit **konkrétní situace**.

- Př. Tlumočení příbuznému na nákupu – výpomoc, bez proplácení
- Př. Tlumočení příbuznému u lékaře – pokud si na toto tlumočení musí tlumočník vzít volno v zaměstnání, nechá si tlumočení proplatit (tlumočník si přizpůsobuje si svou pracovní dobu a s tím jsou pro něj spojené problémy).

Tlumočník a současně rodinný příslušník – chce držet svou roli ve vývoji, profesním rozvoji, proto se předem se všemi zúčastněnými domluví, jak bude tlumočení situace vypadat, aby třetí strana viděla, jak vypadá klasické profesionální tlumočení, jaký je jeho správný průběh.

Právo klienta si vybrat – tlumočnick odkazuje osobu blízkou na někoho jiného, ale rodinný příslušník je už na něho zvyklý. Je tedy na zvážení, zda tlumočnick neodbyl svého rodinného příslušníka. Starší neslyšící většinou preferují stejného tlumočnicka, kterého znají. Proto chtějí i své příbuzné tlumočnicky.

Subsidiarita – osoba blízká se má primárně postarat o svého rodinného příslušníka - princip odpovědnosti. Dalším krokem by měl být úřad a až pak

Chceme mít nastavené standarty, aby se nestalo, že tlumočnick tlumočí převážně pouze jen pro osoby blízké, méně či více závažné záležitosti, a přitom za tlumočení nedostává žádné finance. Je potřeba jen nastavit situace, pravidla. Jak často se tlumočení osobám blízkým? – jaké je procento tlumočených výkonů, kolik hodin z celkového pracovního (denního) času stráví tlumočnicki tlumočením pro své osoby blízké? Manžel/ka jako neslyšící osoba blízká má další neslyšící členy rodiny, kteří představují pro tlumočnicka další osoby blízké.

Rozsah služby

- př. rodiče chtějí doprovodit k lékaři. Tlumočnick zvládne rodiče doprovodit, jde o výpomoc. Tlumočnick to nezvládne, proto si objedná tlumočnicka.
- př. odvoz do nemocnice. Mám auto, odvezu tátu. Nemám auto, zavolám sanitku.

Kde najít hranici – podle toho, co a jak zvládám. Hledáme vše, co je efektivní.

Efektivita služby – neslyšící využije tlumočnicka, který je v jeho dosahu, blízkosti. Není-li potřeba, nevyžije tlumočnicka, který bude muset dojet z daleka.

Doporučení, názory:

- Brát svého blízkého jako svého klienta a jít mu vždy tlumočit (tlumočení jako placená práce)
- Není možné dát přednost osobě blízké, když mám už domluvené jiné tlumočení
- Rodinný příslušník vykoná více práce, než tlumočnick cizí. Tlumočnick jako rodinný příslušník zná pozadí neslyšícího, jeho kvalita tlumočení je lepší, jelikož umí odhadnout chování....
- Př. Péče o nemohoucí rodiče, přebalování – kdo jiný by byl schopný je přebalit, než jejich dítě. Druhý názor – zachovejte svému rodiči důstojnost a nechte přebalení na objednané službě.
- Jak se kdo rozhodne – má pro to své pádné důvody ☺
- Př. Slyšící jde své neslyšící manželce tlumočit na vyšetření k lékaři. Tam manželce hrozí operace, manželka chce podepsat souhlas. Manžel vystupuje z role a chce jí od podepsání odradit. = vystoupení z role. Vystoupit z role má možnosti každý tlumočnick. Tedy nechat si tlumočení proplatit, nebo ne? O to nejde, protože i možnosti vystoupit z role má každý tlumočnick v situaci, kdy cítí, že je to potřeba.
- V nemocnici se starám o svého příbuzného slyšícího, i jazykově. Nenechám si to proplatit. Stejně tak u neslyšícího. Např. doma také tlumočím neslyšícímu příbuznému informace z rádia, od souseda... nenechám si to proplatit.
- Tlumočnick chce mít v určité situaci „volné ruce“, proto si objednájí cizího tlumočnicka.

Možnosti nastavení hranic:

- Časové možnosti, dostupnosti (mám volno, nebo si musím zrušit, změnit již domluvenou práci)
- Schopnosti (zvládnou udržet roli), otázka rozsahu tlumočení a kompetencí tlumočnicka (př. Rodič tlumočí pro své dítě - tlumočnick je připravený, drží si hranice a jen tlumočí. Když se situace vyvrbí dále, rodič bojuje se svou roli matky a např. i sociálního pracovníka).
- Osobní pocit, pocit bezpečí (v tlumočené situaci si osoba blízká k tlumočnickovi více dovolí, než k cizímu tlumočnickovi) – hranice pro neslyšícího klienta
- financování
- Pro každého může být prioritou časové možnosti, možnosti financování, bezpečí v tlumočené situaci
- Jde o překračování hranic.
- Jde o svědomí, o etiku. Řešíme si to anonymně, obchází se služba a děje se to.
- Jak to má nastavené neslyšící – zná roli tlumočnicka a umí osobu blízkou jako svého tlumočnicka používat.
- Jak to má nastavené tlumočnick – je schopen být při tlumočení neutrální
- Jak to bere třetí strana – např. ví, že tlumočnickem je manželka neslyšícího klienta. Třetí strana tak vnímá tlumočnicka a celou situaci důvěryhodně.
- Hodinový limit – podle toho není možné nastavit hranice

Transparentnost - argumentace a obhájení našeho jednání bychom měli mít jednotné kvůli třetí straně, slyšící veřejnosti. Musíme udržet profesionalitu a nepůsobit na slyšící veřejnost zmatečně (jednou přijde tlumočnick s formulářem pro potvrzení tlumočení, podruhé bez formuláře).

Je potřeba sejmut břímě lidem, kteří tlumočí svým osobám blízkým a rozhodování je pro ně těžké. Tlumočnick může zajistit transparentnost – tlumočnick sdělí svým klientům (slyšícím i neslyšícím), že je rodinný příslušník a bude nyní v roli profesionálního tlumočnicka. Pak se toho držet. Jako online tlumočení – jsou nastavená pravidla.

Tíživá životní situace – co to znamená. Znamená to i hluchota, ale musíme to obhájit (v tom jsme nejednotní) – tlumočení z par. 56.

Jak pohlíží stát na pomoc mezi příbuznými – soc. ochrana dětí (vyživovací povinnost). Př. Pěstounská péče od 2013 odměna pěstouna (i nepříbuzní pěstouni, moc to nefunguje), proto to jsou většinou prarodiče. Prarodiče dostávají finance. Tito příbuzní se ze zákona musejí pravidelně vzdělávat atd... svou roli musejí profesionalizovat. Jsou vyhrazené důvody – úřad práce se ptá, zda je ta péče prarodičů HODNA ZVLÁŠNÍHO ZŘETELÉ – pokud ano, je příspěvek poskytnut. Tato situace je dost podobná s problematikou proplácení tlumočnických služeb pro své osoby blízké.